

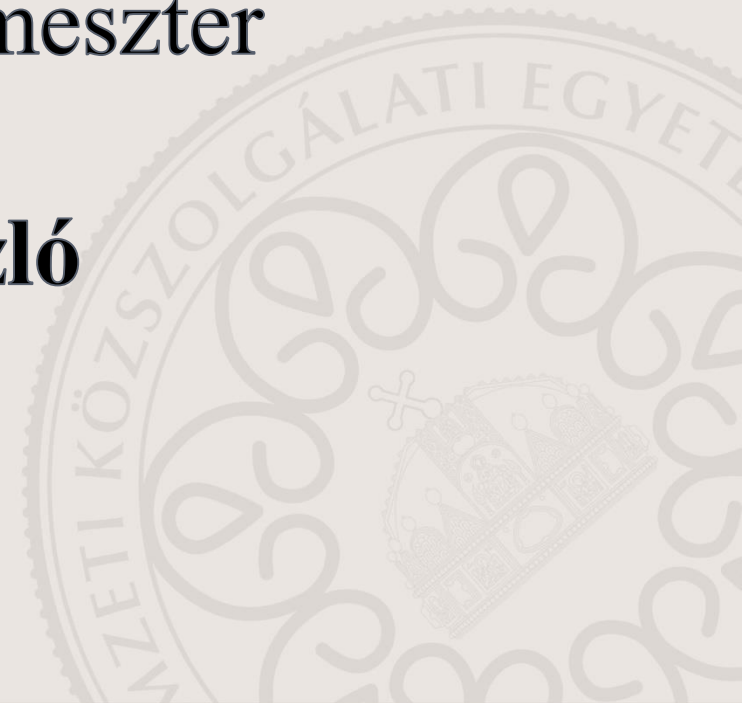

EU közjoga

Uniós jogforrások

2019/20. őszi szemeszter

Szegedi László
NKE-ÁNTK

ELSŐDLEGES JOGFORRÁSOK

Elsődleges jogforrások

- Alapító Szerződések és azok módosításai
 - Csatlakozási Szerződések
 - Szerződések hatályos rendszere:
 - EUMSZ. (korábbi EK-Szerződés)
 - EUSz.
 - Alapjogi Charta
 - Euratom-Szerződés
- Korábbi általános jogelvek
(Egyenlőség/Jogbiztonság)?

Alapítószerződések és Csatlakozási szerződések

- Jogtörténetileg:
 1. Párizsi Szerződés (ESZAK)
 2. Római Szerződés (+EURATOM+EGK)
 3. Fúziós Szerződés: (Európai Közösségek összefogja: ESZAK+EURATOM+EGK)
 4. Egységes Európai Okmány: (KKBP kezdeti lépései)
 5. Maastrichti Szerződés (3 pillér: + Bel és igazságügy + közös kül- és biztonságpolitika)
 6. Lisszaboni Szerződés (pillérszerkezet megszűnt + EU Közösségek helyett, EURATOM marad meg)
 7. + Csatlakozási szerződések

ESZAK (1951, Párizs)

Európai Szén- és Acélközösség

- Politikai integráció egyfajta elengedése (Spinelli), de ET sikere után az Európa projekt mégis sikeres lehet a gazdasági alapokon
- Schuman francia külügyminiszter (német-francia tandem alapgondolata Ruhr-hatóság megszüntetésével)
- 1950 május 9. Schuman-terv, amely Jean Monnet francia kormány tervezési részlegének vezetője irányításával készültek el

ESZAK alapjai:

- Szén- acélipar közös ellenőrzésével elejét vehető a későbbi háborús konfliktus
- Jelentős hiány jól koordinált termelés megszervezésének alapja
- UK kiamarad, de Fro. , NSZK, Olaszország, Benelux-államok aláírják ESZAK-Szerződés Párizsban 1951-ben, hatályba lépése 1952
- **Főhatóság** kormányok által kijelölt irányítószerv, jogalkotó **Tanács** szakminiszterekből, konzultatív szerepkörrel tagállami parlamentekből **Közgyűlés**, végül Montánunió **Bírósága**

EGK és Euratom (1957, Róma)

Európai Gazdasági Közösség

- ESZAK sikere után viszonylag rövid időn belül felvetődik a továbbfejlesztés lehetősége
- **4 alapszabadság** tekintetében korlátok lebontása
- **Közös politika elfogadása** alábbi területeken: mezőgazdaság, közlekedés, vámpolitika, gazdaságpolitikai összehangolása,
- **Jogszabályok közelítése**, Európai Szociális Alap létrehozása, Európai Beruházási Bank létrehozása
- **Intézményei:** Bizottság, Tanács (vétójog), nem közv. választott Közgyűlés, Bíróság és GSZB

Euratom Közösség:

- Speciális terület, amely még nemzetállami keretek között is államháztartásokat rendkívüli módon megterhelő befektetéseket kíván
- **Felügyelet és ellenőrzés, valamint közös tőke és munkaerőpiac Közösségen belül**
- **Intézményei:** Bizottság, Tanács Közgyűlés, Bíróság és GSZB

Fúziós Szerződés (1965)

- Egyesítette a 3 **Közösséget=Közösségek**

EFTA (European Free Trade Association)

EGK-n kívül

- **Ipari termékek szabad forgalmát** elősegíteni
- **Tagok:** Ausztria, Dánia, UK, Norvégia, Portugália, Svájc, Svédország

Északi és déli bővítések

Északi bővítés:

- 1960-as évek közepe EGK bár sikeres, de északi tagfelvételi kérelmek benyújtása ellenére **De Gaulle politikája miatt (nemzetek Európája) nincs előrelépés** + Hallstein: közösségi források és többségi szavazás Tanácsban (FRANCIA vétó üres székek politikája EGK Tanácsában – luxemburgi kompromisszum)
- **1973: GB, Dánia és Írország**

Déli bővítések

- Déli államoknál is régóta húzódozó csatlakozási szándék, DE: **katonai diktatúrák megerősödése**
- **1981: Görögország**
- **1986: Spanyolország és Portugália** is katonai diktatúrák bukása után (RSz-ek.: tag csak demokratikus berendezkedésű ország lehet)

Egységes Európai Okmány (1986)

- **Első átfogó módosítás**
 - **Cél és eszközök:**
1. **Valódi belső piac** megvalósítása és intézményi reformok
 1. Minősített többségi döntéshozatal megerősítése Tanácsban
 2. Európai Tanács létrehozása
 3. EP megerősítése
 2. **GMU** lefektetése
 3. **Szociálpolitika + Kohéziós politika + Környezetvédelem** alapjainak lefektetése

4. **Kutatás és fejlesztés** ösztönzése
5. Tagállamok törekednek a **közös külpolitika megvalósítására**

Maastrichti Szerződés (1992)

- **Reakció a 1990-es évek változásaira és az EEO célkitűzéseire (GMU, belső piac)**
 - **Cél és eszközös:**
- 1. Európai Unió létrehozása és Alapítószerződések módosítása**
 1. Szupranacionális jellegű **első pillér, amelynek része volt GMU is**
 1. **Bizottság és EP és Bíróság kiemelt szerepe**
 2. Kormányközi jellegű **KKBP**
 3. Kormányközi jellegű **Bel- és Igazságügyi együttműködés**
 1. **Bizottság és EP és Bíróság korlátozott szerepe**
 - 2. Uniós polgárság bevezetése**
 - 3. Európai Ombudsmani Hivatal felállítása**
 - 4. Tanácsban döntéshozatali reformok és EP szerepének további erősödése, de **SZUBSZIDIARITÁS** elve is**

EGT megállapodás és EFTA-országok csatlakozása

- EFTA-országok bevonásának eredményeként jött létre az EGT megállapodás:
 - 1992-ben kötötték meg
 - Akkori 12 EK-tag és 6 EFTA-tag között (Svájc nem!)
 - Tulajdonképpen **belső piac ilyen formában vett kibővítése** (külön-megállapodások mezőgazdaságra, halászatra, környezetvédelemre)
- **1995: Ausztria, Svédország, Finnország csatlakozása**

Amszterdami (1997) és Nizzai Szerződés (2001)

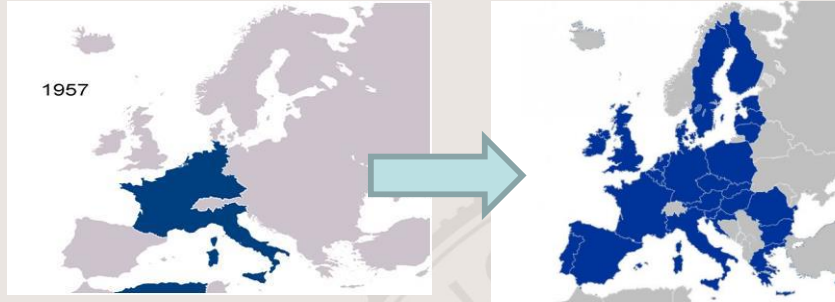
Amszterdami Szerződés

- Hasonlóképpen az eddigiekhez módosító-szerződés
- Cél és eszközök:
 - 1. Második és harmadik pillér átalakítása**
 2. Kormányközi jellegű **KKBP**
 - Megerősített együttműködés bevezetése
 - 3. Bel- és Igazságügyi együttműködés átnevezése**
 - Belügyi együttműködés közösségi intézmények hatáskörei
 2. Szabadság biztonság és jog térsége
 3. Foglalkoztatáspolitikai koordináció
 4. EP hatásköreinek erősítése

Nizzai Szerződés

- **Intézményi reformok** bevezetése, amelyekkel Amszterdami Szerződés adós maradt
 - 1. Tanács átalakított döntéshozatali rendje**
 - 2. Biztosok száma és Bizottság elnökének megerősítése**
 - 3. EP társjogalkotói szerepkörét tovább növeli**
 - 4. EuB is reformlépések**

Keleti és balkáni bővítés

- 2004: Ciprus, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Szlovákia, Szlovénia
 - 2007: Bulgária, Románia
 - 2013: Horvátország
-
- Intézményi kereteket nem 28(27) tagállamra szabták
 - Működésbeli dilemmák, de nem pusztán bővítések miatt, amelyre több válaszjavaslat született

Elbukott és megvalósult reformok az ezredforduló után

Elbukott Alkotmányszerződés (2005)

- **Cél:** Modernizálás és elsődleges szerződési alapok új alapokra helyezése
- Francia és holland népszavazáson való elutasítás után **végleg lekerült a napirendről**

Lisszaboni Szerződés (2007)

1. **EUSz. és EUMSsz.** átnevezi + mindkettő EU önálló jogi személyre vonatkozik (EK helyett)
2. Pillérszerkezet megszüntetése (KKBP eltérése)
3. Kiemelkedő **intézményi reformok** (7 db intézmény)
4. **Rendes jogalkotási eljárás** általános elnevezés
5. **Alapjogi Charta** elsődleges szintű jogforrás
6. **Európai polgári kezdeményezés**

Alapítószerződések és alkotmányos jellegű dokumentumok rendszere

- Szerkezetileg Lisszaboni Szerződéssel (2007/2009):
 - a) Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ)
 - b) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ)
 - c) Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés (Euratom Szerződés)
 - d) Az Európai Unió Alapjogi Chartája

I) EUSZ.

- Szerkezetileg az EUSZ a következő hat címre tagolódik:
 - a) Közös rendelkezések (I),
 - b) A demokratikus elvekre vonatkozó rendelkezések (II),
 - c) Az intézményekre vonatkozó rendelkezések (III),
 - d) A megerősített együttműködésre vonatkozó rendelkezések (IV),
 - e) Az Unió külső tevékenységére vonatkozó általános rendelkezések és a közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó különös rendelkezések (V)
 - f) Záró rendelkezések (VI).

II) EUMSZ.

- Szerkezetileg:

a) Preambulum

b) Első rész: Alapelvek + uniós hatáskörök + c) Második rész: Megkülönböztetés tilalma és az uniós polgárság

d) Harmadik rész: Az Unió belső politikái és tevékenységei

e) Negyedik rész: A tengerentúli országok és területek társulása

f) Ötödik rész: Az Unió külső tevékenysége

g) Hatodik rész: Intézményi és pénzügyi rendelkezések

h) Hetedik rész: Általános és záró rendelkezések

Korábbi EK Szerződés rendszerét vette át + több területátkerült szupranacionális szabályozási keretbe

EUSz. + EUMSZ. jegyzőkönyvei

- Szerkezetileg kiegészítő jegyzőkönyvek rendszere (37 db):
- Tematikailag:
 1. speciális rendelkezések nemzeti parlamentek szerepéről
 2. szubszidiaritás és arányosság elveiről
 3. KBER-ről
 4. Konvergencia-kritériumokról és eurócsopotról
 5. egyes tagállamokra vonatkozó speciális rendelkezésekről

EUMSZ. mellékletei

- I. melléklet: az Európai Unió működéséről szóló szerződés 38. cikkében hivatkozott lista
- II. melléklet: Tengerentúli országok és területek, amelyekre az Európai Unió működéséről szóló szerződés negyedik részének rendelkezéseit kell alkalmazni

EUMSZ. nyilatkozatok

A Lisszaboni Szerződést elfogadó kormányközi konferencia zárónyilatkozatához is csatolásra kerültek különböző Nyilatkozatok.

Ezek vonatkozhatnak

- a) a Szerződések egyes rendelkezéseire (pl. hatáskörök elhatárolásáról; uniós jog elsőbbségéről)
- b) a Szerződésekhez csatolt Jegyzőkönyvekre (pl. schengeni vívmányokról)
- c) és külön szokás kezelni a tagállamok nyilatkozatait

III) Alapjogi Charta

- **EU első alapjogi katalógusa**, így legitimációs bázis is
- **2000 decemberében Nizzában** írták alá, de csak ünnepélyes nyilatkozata 3 EU intézménynek, majd LSz. **szerződési rangra** emelkedett
- **Tartalmilag:**
 - Klasszikus szabadságjogokat
 - Gazdasági. szociális és kulturális jogokat
 - Harmadik generációs jogokat

Alapjogi Charta

- fő részek:
 - a) Preambulum
 - b) Méltóság (I. cím)
 - c) Szabadságok (II. cím)
 - d) Egyenlőség (III. cím)
 - e) Szolidaritás (IV. cím)
 - f) A polgárok jogai (V. cím)
 - g) Igazságszolgáltatás (VI. cím)
 - h) A Charta értelmezésére és alkalmazására vonatkozó általános rendelkezések (VII. cím)

Alkalmazási köre (51. cikk)

- **EU intézményei szervei és tagállamok is (!)**
- **Törvény által korlátozás (lényeges tartalom nem) szükségesség és arányosság tesztje**
- **EJEE-nek megfelelő jogosultságok (azonosság és kiterjesztett védelem Uniós joga alapján)**
- **Charta értelmezésére vonatkozó magyarázatokat figyelembe venni EU és tagállami bíróságoknak**
- **Szűkítő értelmezés tilalma**

Alkalmazási köre

- **DE:** Charta **nem hatáskör-bővítés** alapja
- **CÉL:** léthatóvá tenni a meglévő alapjogok listáját
- EuB esetjoga kifejezetten kiterjedt:
 - *Stauder* (emberi jogok védelme közösségi jog ált. elve)
 - *Rutili* (EJEE-re való hivatkozás és egyre inkább EJEB esetjog is)

IV) Euratom Szerződés

A Lisszaboni Szerződés viszonylag kis mértékben változtatott rajta, DE:

- DE: nem olvasztotta bele Lisszaboni Szerz. EUSz/EUMSsz.-ba

1. **TEVÉKENYSÉGFÜGGŐ** hatály, amennyiben:

2. NINCS külön szervezet/intézményrendszere

+ Euratom Ellátási Ügynökség a Bizottság felügyelete alatt (ellátásbiztosnság)

+ Biztosítéki Ellenőrzési Hivatal (feladatok/követelm. megvalósításának ellenőrzése)

Euratom Szerződés

Szerkezetileg:

- a) A Közösség feladatai (1. cím)
 - b) A fejlődés előmozdítása az atomenergia területén (II. cím, egységei: kutatás-fejlesztés, ismeretek terjesztése, egészségvédelem, beruházások, közös vállalkozások, ellátás, biztosítéki ellenőrzés, tulajdonjogrendszer, közös nukleáris piac és külkapcsolatok)
 - c) Intézményi és pénzügyi rendelkezések (III. cím)
 - d) Különös pénzügyi rendelkezések (IV. cím)
 - e) Általános rendelkezések (V. cím)
 - f) Záró rendelkezések (VI. cím)
- + Mellékletek és Jegyzőkönyvek

Euratom Közösség

Feladatai:

- a) előmozdítja a kutatást, és biztosítja a műszaki ismeretek terjesztését; (ÁLT. ÖSZTÖNZÉS)
- b) a lakosság és a munkavállalók egészségének védelme érdekében egységes biztonsági előírásokat állapít meg, és gondoskodik azok alkalmazásáról; (ÖNÁLLÓ/EGYSÉGES SZABÁLYOZÓ)
- c) elősegíti a beruházásokat, és — különösen a vállalkozások kezdeményezéseinek támogatásával — biztosítja a Közösségben az atomenergia alkalmazásának fejlesztéséhez szükséges alapvető létesítmények megteremtését; (BERUHÁZÁSÖSZTÖNZÉS)
- d) gondoskodik a Közösség összes felhasználójának megfelelő ércel és hasadóanyaggal való rendszeres és méltányos ellátásáról; (ELLÁTÁSBIZTONSÁG)
- e) megfelelő felügyelet révén biztosítja, hogy a nukleáris anyagokat kizárólag az előírt célokra használják fel; (KETTŐS RENDELTETÉS)
- f) gyakorolja a különleges hasadóanyagok tekintetében ráruházott tulajdonjogot; (TULAJDONOS)
- g) a különleges anyagok és felszerelések közös piacának megteremtésével, az atomenergia területén történő beruházások részére a szabad tőke mozgás biztosítása és a szakemberek Közösségen belüli szabad munkavállalásának megvalósítása révén kiterjedt felvevőpiacot és a legjobb műszaki létesítményekhez való hozzáférést biztosít; (BELSŐ/KÖZÖS PIAC)
- h) a többi országgal és a nemzetközi szervezetekkel kiépíti azokat a kapcsolatokat, amelyek előmozdítják az atomenergia békés célú alkalmazásának fejlesztését. (KÜLÜGYI TEVÉKENYSÉG)

Szerződések hatálya

Időbeli hatály:

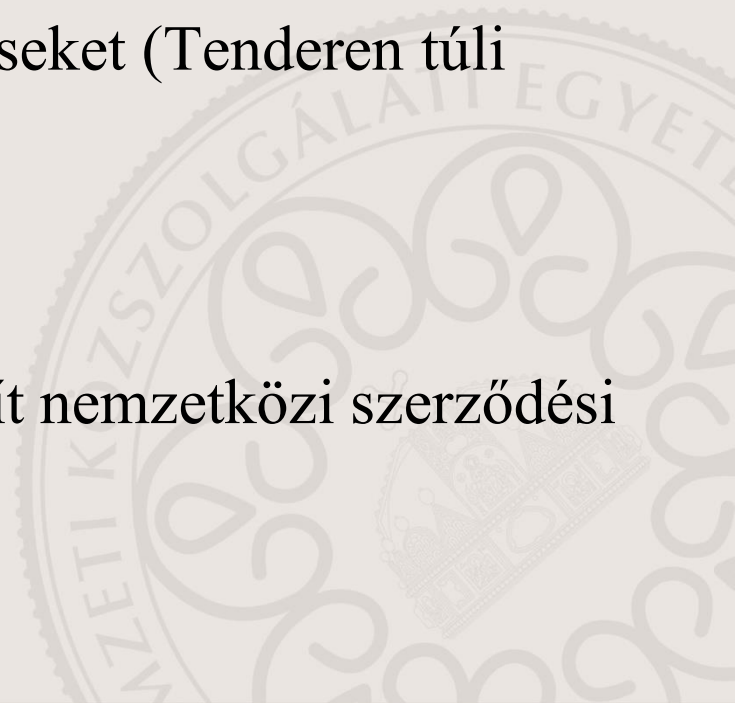
- határozatlan időre kötötték, kivéve ESZAK

Területi hatály:

- ld. erre vonatkozó speciális rendelkezéseket (Tenderen túli területek stb.)

Személyi hatály:

- integrációtörténet előrehaladtával veszít nemzetközi szerződési jellegéből (egyének is alanyai lesznek)

MÁSODLAGOS JOGFORRÁSOK

Uniós jogalkotás

- **Többszintű kormányzás:** uniós és tagállami szint együttműködése - uniós/tagállami jogalkotási hatáskörök + máig elsősorban tagállami (közvetett) végrehajtási jogkörök
- **Szubszidiaritás és arányosság** elvei
- Uniós „**jogalkotói háromszög**” tagjai: a Bizottság + Tanácsa + EP + (GSZB/RB véleménye) – nemzeti parlamentek bevonása
- Jogalkotási eljárások/Nem jogalkotási eljárások
- Elsődleges/másodlagos jogforrások

MÁSODLAGOS JOGFORRÁSOK RENDJE

Másodlagos jogforrások

Amelyet a uniós intézmények bocsátanak ki:

– Jogi kötőerővel rendelkeznek

1/ rendelet 2/ irányelv 3/ határozat

– Jogi kötőerővel **nem** rendelkeznek

1/ ajánlás 2/ vélemény

Mi határozza meg jogforrási formát?

- Nincsenek alapvetően világos feltételei
- Alapító Szerződések néha meghatározzák
 - állami támogatások kérdéseiről **rendeletben** (EUMSZ. 109 cikk)
 - közös piac működését közvetlenül érintő feltételek tagállami közelítését **irányelv!** (EUMSZ. 115-116.)
 - Bizottság **határozatában** versenyszabályok megsértéséről (EUMSZ. 105.2 cikk)
- rendeleti jellegű jogi aktus (valójában határozat) – tartalom szerinti elbírálás elve

Rendelet

- EUMSZ. 288. cikk
 - **Általános hatályú, teljes egészében kötelező** (Alkotmányszerződés törvényre keresztelte volna át)
 - **Közvetlen hatály/alkalmazhatóság** kérdése
EU Hivatalos Lapjában való kihirdetéssel a benne megjelölt hatályba lépéskor a tagállami jogrend része lesz
 - **Absztrakt** címzetti kör és elvárt magatartások

Rendeletek közvetlen alkalmazhatósága

- Gyakorlatban viszonylag kevés problémához vezetett
- Rendeleteknél merült fel, hogy rendeleti rendelkezés önvégrehajtó – annak **alkalmazása megtörténhet a tagállami jogba történő beillesztő aktus nélkül**
- az uniós norma és az ügyben alkalmazott más jogszabályok viszonyára vonatkozik (**önállóan képes-e érvényesülni az adott norma az ügyben vagy csak más jogszabályok segítségével**)
- Tagállamok **szűk mozgástere** végrehajtási szabályok tagállami elfogadásakor az uniós rendeletek mellett

Közvetlen alkalmazhatóság 2.

Tagállamok **szűk mozgáster**e végrehajtási szabályok tagállami elfogadásakor az uniós rendeletek mellett:

- **elképzelhető végrehajtási intézkedések kibocsátására való felhatalmazás** a rendeletben, de ilyenkor a tagállami bíróság eldöntheti, hogy ezek a tagállami intézkedések megfelelnek-e a rendelet tartalmának (Eridania-ítélet (C-230/78, EU:C:1979:216, 34. pont)
- a rendeletet a tagállami végrehajtási aktusok lététől **függetlenül is végre kell hajtani** (Bussone-ítélet, C-31/78, EU:C:1978:217, 30. pont)
- **kivételes eset**, ha a tagállami végrehajtási szabály elfogadásának elmaradása miatt, amelyre való felhatalmazást a rendelet biztosítja, nem lehetséges – az egyének számára sem – a rendelet közvetlen hatályára hivatkozni (Monte Arcosu-ítélet, C-403/98, EU:C:2001:6, 29. pont)

Közvetlen alkalmazhatóság 3.

- A rendeletek melletti „**párhuzamos**” **tagállami szabályozást**, valamint az értelmezési szabályok kibocsátását illetően az EUB az alábbi megállapításokat tette:
 - a tagállami aktus elfogadása mellett **sem engedhető meg** olyan eljárás, amely által a tagállam **elrejt egy jogszabály közösségi jellegét** azok elől, akikre vonatkozik (Variola-ítélet, C-34/73, EU:C:1973:101, 10. pont)
 - **tilos** olyan tagállami jogszabály megalkotása, amely **pusztán megismétli a rendelet normaszövegét**; illetve amikor vegyes típusú kihirdetés miatt a tagállam tisztázatlan helyzetet teremt a rendelet hatályát illetően (Bizottság kontra Olaszország ítélet, C-39/72, EU:C:1973:13, 15–20. pontok)
 - **értelmezési szabályokat** a rendelethez kapcsolódóan csak annyiban bocsáthatnak ki a tagállamok, amennyiben azok nem bírnak kötelező erővel, ugyanakkor összhangban vannak az uniós joggal (Zerbone-ítélet, C-94/77, EU:C:1978:17, 27. pont)

Irányelv

EUMSZ. 288. cikk

- **Az elérendő célokat** illetően minden tagállamra kötelező
- + DE: forma és eszközök megválasztását a tagállamokra hagyja
- Át kell ültetnie tagállamnak
- **Közvetlen hatály** lehetősége (+ tilalma bizonyos esetekben)

Irányelv

EUMSZ. 288. cikk

- Nem alkalmazható közvetlenül, hanem a tagállamoknak kell átültetniük
- **Jogharmonizáció legfőbb eszköze (!)**
- **Hatályba lépés: átültetés határideje**
+ ahhoz kötődő határidők rendszere

Írányelvvel kapcsolatos kötelezettségek

Átültetés előtt

Tagállam **nem**
hozhat már **írányelv**
céljával ellentétes
intézkedést

Átültetés után

Átültetési
kötelezettség köti
(1) az **idő** és +
(2) az **írányelvi**
célok szempontjából
is

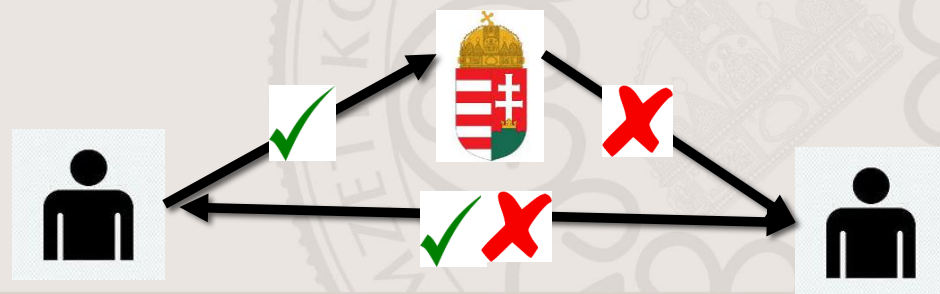
„Rossz” átültetés

Megkésett VAGY
céloknak nem
megfelelő átültetés:
(1) Közvetlen hatály
egyéntől + (2)
kötelezettségszegési
eljárás lehetséges

Irányelvek közvetlen hatálya

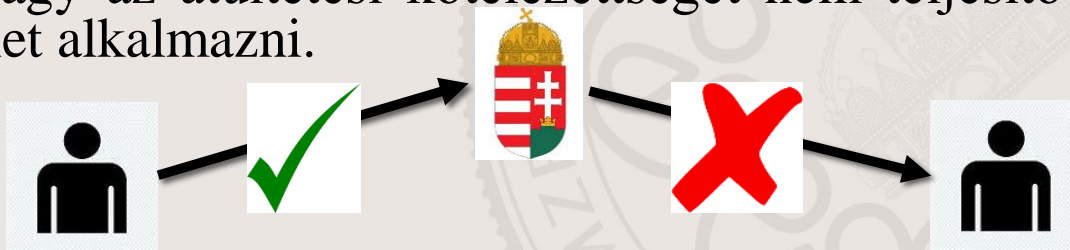
Irányelv:

- **Átültetésre** szoruló irányelv (határidő megsértése VAGY nem megfelelő átültetés)
- Közvetlen hatállyal rendelkezhet-e az irányelvi rendelkezés, de
 1. **Vertikális viszony** magánszemély és állam/hatóság között:
 2. **Fordított vertikális viszony**: állam/hatóság hivatkozna a nem időben/megfelelően átültetett irányelvi rendelkezésre
 3. **Horizontális viszony**: magánfelek egymás közötti jogviszonyában hivatkozni nem időben/megfelelően átültetett irányelvi rendelkezésre

Fordított vertikális közvetlen hatályának tilalma

- **Tilalom oka:** Tagállami mulasztásra nem alapozhat kötelezettséget állam „részét” alkotó alperesi hatóság
- Lehetséges indokolás és az ehhez kapcsolódó EuB és hazai esetjog:
- Az állam – jelen esetben az alperes – **nem hivatkozhat** magánszemélyekkel, a közigazgatási ügy nem állami szervnek minősülő ügyfeleivel szemben közvetlenül az irányelv szabályaira a nemzeti joggal szemben [C-152/84. sz. Marshall I.; C-148/78. sz. Tullio Ratti, C-8/81. sz. Ursula Becker].
- Az állam **nem hivatkozhat saját mulasztására magánszemélyekkel szemben, annak érdekében, hogy az irányelvből fakadó kötelezettségeinek tegyen eleget** [C-148/78. sz. Tullio Ratti (EBHT 1979., 01629.) 22. pontja].
- Az irányelvek közvetlen hatálya **egyfajta SZANKCIÓ**, ami az átültetés határidejét elmulasztó, vagy az átültetési kötelezettséget nem teljesítő tagállammal szemben lehet alkalmazni.

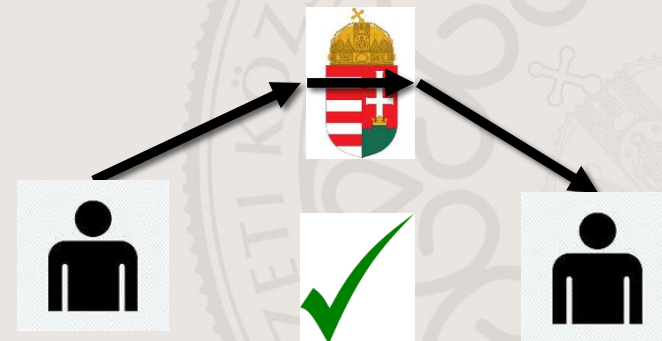

Tilalom újraértelmezése

- Kivéve: **környezeti hatásvizsgálatok** lefolytatása (C-244/12 Salzburger Flughafen)
- Hárompólusú jogviszony, ahol a általában szubjektív jogsérelmet szenvedő fél hivatkozik a környezeti hatásvizsgálat elmaradására/nem megfelelő mivoltára engedéllyessel szemben, de **közvetlen jogviszony nem jön létre közöttük**
- „...el kell ismerni annak a lehetőségét, hogy valamely magánszemély a 85/337 irányelv rendelkezéseire hivatkozzon, és másrészt azt, hogy a kérdéses földtulajdonosoknak **viselniük kell az ezen irányelv alapján az érintett tagállam tekintetében fennálló kötelezettségek késedelmes teljesítésének a következményeit.**
- Miért pont ezek az ügyek?

Irányelvek horizontális közvetlen hatálya

- **Átültetésre** szoruló irányelv (határidő megsértése VAGY nem megfelelő átültetés)
- Közvetlen hatállyal (lehet-e rá hivatkozni és közvetlen alkalmazást nyerhet) rendelkezhet-e az irányelvi rendelkezés magánfelek közti jogviszonyban?
- C-194/94 - CIA Security
- **Nem közvetlen hatály**, mert kötelezettség nem keletkezhet, de lehetséges ilyen horizontális jogviszonyban is, hogy kizárja a belső jogszabályt az adott irányelvi rendelkezés
- NEM KÖTELEZETTSÉG HÁRÍTÁSA, de **KIZÁRÓ JOGHATÁS**

Határozat

- EUMSZ. 288. cikk
- címzetti kör konkrét
(magánszemély/tagállam)

VAGY normatív határozat

(LSz. Újdonsága – címzetti kört nem jelöli meg)

- közvetlen hatállyal bír, közvetlenül alkalmazható

Határozatok és azok közvetlen hatálya

Határozatok:

- Határozat elsősorban egyedi jellegű aktust jelent, de ezen is változtatott Lisszaboni Szerződés (normatív határozat)
- Egyediség: elvárt magatartás, címzettek
- Jogi kötőerő kifejtése elsősorban címzettek közti jogviszonyban, DE:
- határozatok **feltétel nélküli, kellően egyértelmű és pontos rendelkezéseinek is lehet közvetlen hatálya, ha nem címzettek hivatkoznak rá (Grad-ügy)**

Nem jogalkotási aktusok elfogadása

Felhatalmazási aktusok EUMSZ. 290. cikk

- jogalkotási aktusokban
- felhatalmazás adható
- a Bizottság részére olyan általános hatályú nem jogalkotási aktusok elfogadására,
- amelyek a jogalkotási aktusok egyes **nem alapvető rendelkezéseit kiegészítik, illetve módosítják**
- **Kibocsátó: Bizottság**

Végrehajtási aktusok EUMSZ. 291. cikk

- Ha valamely kötelező erejű uniós jogi aktus végrehajtásának **egységes feltételek** szerint kell történnie, az ilyen jogi aktus **végrehajtási hatásköröket ruház a Bizottságra**
- **Kibocsátó: Bizottság, de**
- **véleményező: komitológiai bizottságok**

JOGALKOTÁSI ÉS DÖNTÉSHOZATALI ELJÁRÁSOK ÉS REND

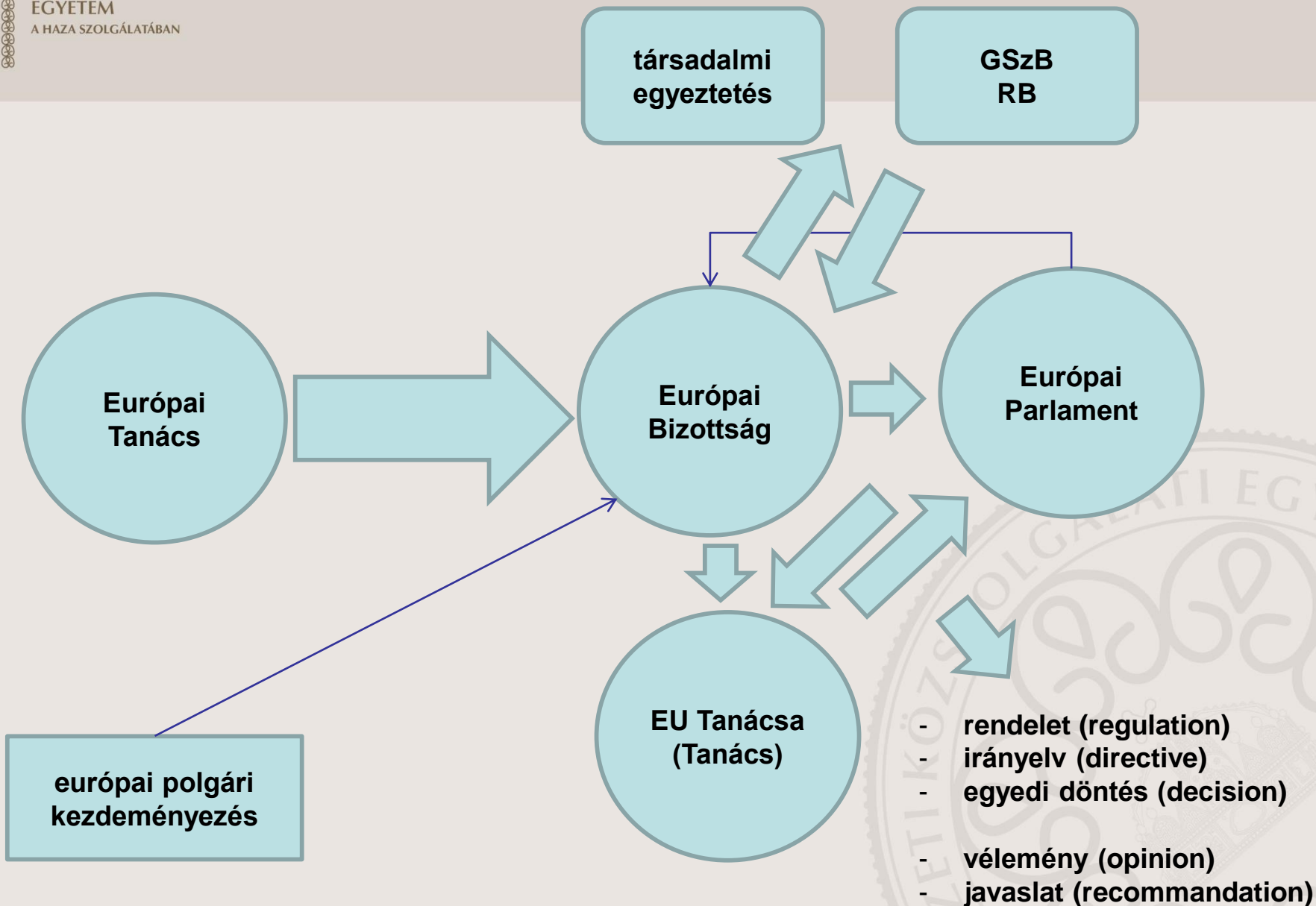

Döntéshozatali rend és osztályozás

- Jogalkotási aktusok elfogadása
 - Rendes jogalkotási eljárás
 - Különleges jogalkotási eljárás
- Nem jogalkotási aktusok elfogadása
 - Felhatalmazási aktusok elfogadása
 - Végrehajtási aktusok elfogadása

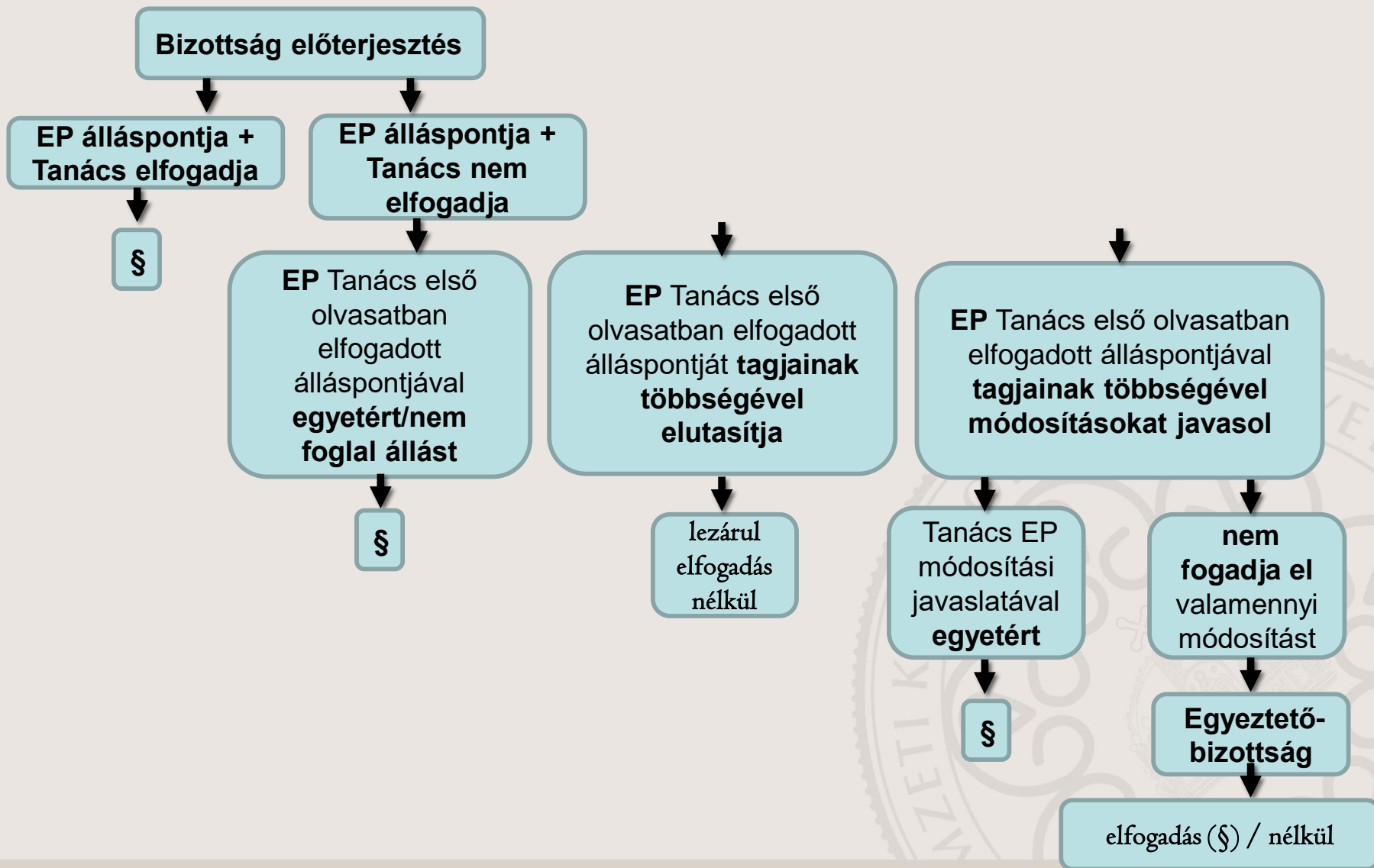

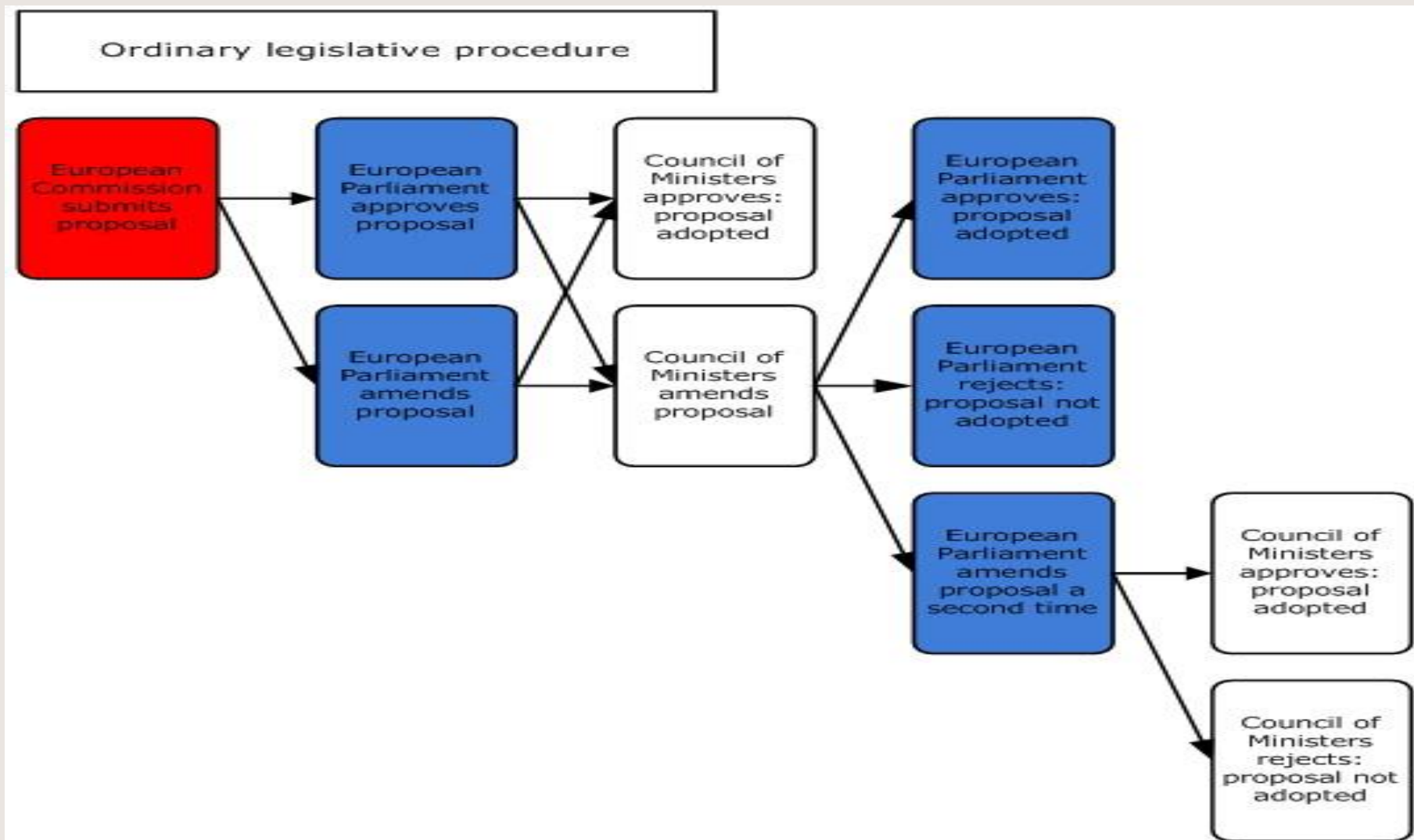
Rendes jogalkotási eljárások

<https://www.youtube.com/watch?v=8C0Kq7ioOpk&t=69s>

Rendes jogalkotási eljárások

Különleges jogalkotási eljárások

- *Egyetértési (vagy hozzájárulási) eljárás*
- *Konzultációs eljárás*
- *Unió éves költségvetésének elfogadása*

Egyetértési eljárások

- *Egyetértési (vagy hozzájárulási) eljárás*
 - valamely jogszabálynak a Tanács vagy a Parlament általi elfogadásához szükséges a **másik intézmény egyetértése**
- 1. az európai parlamenti képviselők feladatainak ellátására vonatkozó szabályok és általános feltételek;
- 2. az uniós jog végrehajtása során felmerülő állítólagos jogsértések és visszasságok kapcsán felállítandó vizsgálóbizottság vizsgálati jogaira vonatkozó szabályok;
- 3. az európai ombudsman feladatainak ellátásra vonatkozó részletes szabályok és feltételek.

Konzultációs eljárás

- *Konzultációs eljárás*
 - **Tanács** alkotja meg a jogszabályt az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően (de ez nem köti a Tanácsot)
- szociális biztonságra, illetve a szociális védelemre vonatkozó intézkedések elfogadása;
- uniós polgárok tagállami helyhatósági választásain való részvételének szabályozása, akinek lakóhelye olyan tagállamban van, amelynek nem állampolgára;
- konzuli és diplomáciai védelem megkönnyítéséhez szükséges koordinációs és együttműködési irányelvek elfogadása;
- harmadik országokkal kapcsolatos tőkemozgások liberalizációjának korlátozása;

Unió éves költségvetésének elfogadása

- *Unió éves költségvetésének elfogadása*
 - **rendes jogalkotási** eljárásra hasonlít
 - többéves **pénzügyi kerettel összhangban** kell megállapítani
 - elfogadása a tárgyévet **megelőző évben** történik

Felhatalmazási aktusok

- E felhatalmazás gyakorlása szigorú feltételekhez kötött, így:
 - az nem terjedhet ki a szabályozási terület **alapvető elemeire**; és
 - a felhatalmazásban meg kell határozni a **céljait, tartalmát, alkalmazási körét és időtartamát**
- Uniós jogalkotóként mind a Tanács, mind az Európai Parlament **visszavonhatja** a felhatalmazást, valamint lehetősége van **kifogást** emelni az Európai Bizottság így kibocsátott aktusaival szemben.

Végrehajtási aktusok és komitológiai bizottságok

- Tagállami (közvetett) végrehajtás **mellett**, ha végrehajtásnak egységes feltételek szerint kell történnie a jogszabály **végrehajtási hatásköröket** ruházhat a **Bizottságra**
- Bizottság e delegált döntéshozói szerepe kapcsán kiépült, ellenérőzést gyakorló bizottsági rendszer miatt nevezik ezt az eljárástípust **komitológiának**
- Bizottság munkáját egy, a tagállamok képviselőiből álló **bizottság** segíti illetve ellenőrzi, amelynek elnöke a Bizottság képviselője, aki azonban nem vehet részt a bizottság szavazásában
- 182/2011/EU rendelet által az ún. **alap jogi aktusok** tárgyköreinek megfelelően a bizottság **vizsgálóbizottságként** vagy **tanácsadó bizottságként** jár